

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

EGY ASSZONY LEMOND

REGÉNY

IRTA
FORRÓ PÁL

LITERÁRIA KIADÓVÁLLALAT KFT.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2016
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5572-00-5 (online)
MEK-15231

I.

A hálószoba ajtaja lassan kinyílt és a küszöbről mint egy idomtalan fekete szörny, lódult előre egy férfitest, fantasztikus, tántorgó mozdulatokkal. Levegőbe nyujtott bizonytalanul tapogatózó karja valószínűtlenül hosszúnak látszott, zsákmányra vadászó polipra emlékeztetett.

Egy rekedtes női sikoltás. A villanylámpa kattant és Bakosné reszketve ült fel ágyában. Azután elszörnyedve ugrott fel.

- János! - kiáltotta magánkívül. - Ez rettenetes!

A férfi vérrel aláfuttatott szemmel, bambán nézett végig az asszonyon, aki festék nélkül most még öregebbnek és hervadtabbnak látszott. Milyen nevetséges, rossz alakja van! És ez a mártír tekintet! Ez a felbőszítő, elviselhetetlen szemrehányás, amellyel végigméri és megvetését érezteti.

- Mit bámulsz? - kérdezte durván a részeg férj.

Az asszony nem válaszolt. Keservesen zokogni kezdett.

Ettől egészen megvadult a férfi.

- Ne bögj... a teremtésit! - kiáltotta. - Hát részeg vagyok... későn jöttem haza... No és? Nem hülyültem meg már eléggé melletted? Nem kínlódom... döglődöm eleget több mint egy év óta... és semmi!... Soha semmi! És nem lesz, soha többé nem is lesz sikerem!...

Most már bömbölte a szavakat. Az asszony rémülten nézett rá és egyszerre végtelenül megsajnálta az öregedő embert. Érezte a szavaiból kisüvítő vad kétségbeesést. Egy ragyogó élet összeomlását.

- Nyugodj meg János! - kérlelte szelíden. - Sokat ittál, izgatott vagy... majd ha kialudtad magad...

- Bár csak megdögölnék! - dadogta és egy karosszékbe vetette magát. - Mi értelme van már az életemnek? Semmi! Nem tudok dolgozni! Elvesztettem a tehetségemet...

- Nem igaz!...

- De igen!... Kiirtam magam! Ez az igazság!... Röhögnek rajtam! Vén számárnak tartanak és nyakamra nőnek az újak... Hát iszom! Valamit tenni kell... És mindennek te vagy az oka! Igen... te!

Gyűlölettel nézett a boldogtalan, sovány, törekeny kis asszonyra, akinek könnyel volt tele a szeme.

- Hogy mondhatasz ilyen szörnyűséget? - kérdezte iszonyodva. A férje szavai korbácsként vágtak végig rajta.

De a férfiből már féktelenül tört ki a lázadás. Vakon és kíméletlenül feszítette kétségbeesését az egész világnak, amely ellene támadt.

- Igen... te! Mindig csak az utamban álltál... Szürke, nyöszörgő kis veréb voltál... Nem volt benned tűz, fantázia, nem tudtál ragyogni, nem ragadtál a magasba... Cseléd voltál, igen, takarítottál körülöttem, zavartál a munkámban, sohasem értettél meg! Meg kellett savanyodnom, fakulnom ebben a szörnyű nyárspolgáriasságban... És most itt vagyok! Ötvenkét éves koromban kiégtem! És nincs többé feltámadás... nincs... nincs!

Vadul vágta öklével az előtte álló asztalkát.

- Térj magadhoz, János! - kérlelte az asszony. - Más művésszel is megtörténik, hogy átmenetileg kimerül... Túl sokat dolgoztál az előző években... És nincs jogod panaszkodni! A legbecsületesebb nevek közé tartozol...

- A múlté vagyok! - hördült fel János. - Elevenen temettek el!

- Majd elutazunk valahová... Az új környezet... a hegyek, vagy a tenger... újra felgyújtják fantáziádat! De pihened kell. Nem szabad örökké kínoznod magad!

- Nem utazom! Frázis és ostobaság, amit mondasz! Jól tudom, hogy rajtam semmisen segíthet... Meg fogok döglenni... Ezt te nem érted! Te sohasem fogsz megérteni engem!...

Részeg bódulatban kitántorgott, mintha menekülni akarna a közös hálószobából, a felelősségtől és a szemrehányástól, amelyet elviselhetetlennek érzett. A dolgozószobájában éppen csak a kabátját dobta le, azután végigvágódott a kereveten és nyomban elaludt. A hálószoba felől elfojtott zokogás hallatszott.

II.

Amikor másnap délfelé Bakos felébredt, zongoraszót hallott a szalón felől. Noha semmiféle munkájában nem zavarta a zongora, dühös lett. Ime, ennyire nem érti meg, ilyen idegen hozzá az asszony. Ő tele van halálos elkeseredéssel, kétségbeeséssel, a felesége pedig a zongorához ül és Chopint játszik. Mérgesen és heves mozdulattal benyitott a szalónba. De a szavak a torkára fagytak. A zongora előtt elragadóan szép, argentiniai táncosnőre emlékeztető fiatal lány ült, aki kíváncsian kapta fel a fejét az ajtó nyílásakor. Bakos rettentő zavarba jött. Rendetlen pizsamában, borotvátlanul, fésületlenül, papucsban nem lehetett éppen vonzó látvány.

- Bocsánat! - mormogta és gyorsan vissza akart húzódni.

De a fiatal lány már felugrott, szemében öröm és kíváncsiság csillant:

- A mester! - mondotta szinte áhitatosan.

Bakosné, aki a zongora mellett állt, a fiatal lányra mutatott:

- Hildácska!... Egy régi, kedves barátnőm leánya!

- Bocsánat... azonnal visszatérek... csak egy kissé rendbehozom magamat! - mormogta Bakos és egészen megzavarodva, bosszúsán tette be maga mögött újra az ajtót. Hallatlan! Ennek megint az asszony tapintatlansága az oka. Bejöhetett volna értesíteni, hogy vendégük van. Ez ugyan gyönyörű találkozás volt! Ötvenkét éves korában az ember már amúgy sem látszik tulságosan fiatalnak, hát még ilyen elhanyagolt külsővel!

A fürdőszobába sietett és öltözködni kezdett. Kellemes izgalom és kíváncsiság fűtötte. A lány nagyon csinos. És hogy meg volt hatva, amikor találkoztak. Ez mindenestre kellemes reggeli nyitány.

- Bocsásson meg kisasszony, - mondotta félóra múlva, mikor újra visszatért a szalónba - de én bizony csak dél felé kelek!

- Óh, bizonyára egész éjjel dolgozott és valami nagyon szépet írt - válaszolta a lány rajongva.

- Én nagyon szeretem a mester regényeit! Minden könyvét ismerem. Nem is hiszi, mennyire boldog voltam, mikor megtudtam, hogy anyuskám jó barátnője Anna néninek és hogy ezen a réven a mestert is megismerhetem! Ezért engem most nagyon fognak irigyelni a barátnőim!

Bakosné szerette volna megcsókolni a naivan fecsegő kislányt. Nézte a férjét, látta, hogyan ül mosoly elkényszeredett arcára, hogy felmelegszik a lelke.

- Én is örülök, hogy megismertem legbájosabb olvasónőmet! - nevetett Bakos. - És ha szabad érdeklődnöm, hol élt eddig és mikor jött Pestre?

- Ó, már néhány hónapja itt lakom! Az egyetemre járok... azért is jöttem Keveházáról Pestre... Tulajdonképpen már harmadévesnek kellene lennem... két év előtt érettségiztem. De két évet külföldön töltöttem. Nagyszerű évek voltak. Egyedül éltem Párisban és Rómában. Imádom a függetlenséget és ebben talán önnek van a legnagyobb érdeme!

- Nekem?

- Igen. A maga könyvein nevelkedtem és velük kapcsolatban egyszer elképesztő meglepetés ért. Amikor elolvastam «A Zöldszemű Nő» című könyvét. Annak a könyvnek én voltam a hősnője. Kisértetiesen meglátott és megérezett engem, noha a mai napig sohasem láttuk egymást... Hogyan lehetséges ez? Ismerte valaha a hasonmásomat? Kiről írta azt a regényt?

- Az író nem ír mindig valóságot. Sokszor csak elképzeli egy érdekes nőt, aki legjobban foglalkoztatja érzésvilágát és életrekelti valamelyik művében.

- Milyen boldog lehet az a nő, aki a maga közelében élhet! A legnagyobb gyönyörűség lehet olyan férfivel beszélni, aki ennyire érti a női lelket! Kérem, ne haragudjon, hogy ennyi csacsiságot fecsegek. De mostanában kissé sokat foglalkozom a nő és férfi közötti problémákkal. Ugyanis menyasszony vagyok...

- Ah? Valóban? - szólt közbe Bakosné. - Gratulálok! Erről nem is szóltál eddig!

Bakos nem gratulált. A mosoly elhalványult az arcán. Milyen édes, kívánatos kis lány. Amit mondott, már szinte úgy hangzott, mint egy szerelmi vallomás. És most kiderül, hogy csak az írónak szóló hízélgés. A felsőbbrendű lényeknek kijáró virágszál. De ami ebben a lányban szenvedély, csók, szerelem... már egy másik férfinél van letétbe helyezve.

- Textilmérnök! - magyarázta Hilda. - Nagyon aranyos fiú, de a munkáján kívül csak a sport érdekli. Egyszer majdnem összeveszett velem, mert egy francia író felolvasására akartam vinni. Egyáltalában nem is olvas. Egy kedves barbár, aki legszívesebben engem is ősemberré alakítana át. A télen Semmeringen ismerkedtünk meg, ahová néhány napra sízni jött. Mikor néhány héttel utóbb megtelefonáltam neki, hogy Pesten vagyok, még aznap este elvitt egy boxmérkőzésre, noha nekem két operajegyem volt. Másnap a fedett uszodában találkoztunk, harmadnap kétnapos vikend-túrára indultunk. Most vadevezős tréninget kezdünk és már két kollokviummal vagyok hátralékban, mert nem hagy tanulni...

- És azt hiszi, hogy egy ilyen férfi mellett boldog lesz? - kérdezte Bakos. A hangja gúnyos volt.

Hilda nem válaszolt azonnal. Arca gondterhelten látszott.

- Ezt a kérdést én is sokszor feltettem már magamnak! - mondotta vontatva. - De nem tudok rá válaszolni. Azt kell hinnem, kétféle ember lakik bennem. Az egyik imádja a tanulást és a művészetet... a másiknak ellenben, úgy látszik, egészen kedvére való a kultúramentes, szinte tisztára fizikai élet! Néha valósággal gyűlölöm a vőlegényemet. Összeveszünk... napokig kerülöm és ilyenkor fejest ugrom elhagyott könyveimbe. De azután beállít hozzám, rámnevet azzal a hosszúkás, csontos amerikai fejével, amelyből mind a harminckét foga kivillan, mikor széthúzza a száját és kedélyesen hátbavág:

- No elég volt a komédiából, leány. Gyere, lent vár a kisautóm, megyünk megnézni a Magyar válogatott - Ausztria futballmérkőzést!

Meg sem várja a válaszat, egyszerűen felemel, mint valami gumilabdát és az ölében viszi le a lépcsőn.

- És ez persze jól esik magának?

- Nem rossz ez, kérem... Hogy úgy mondjam: pillanatnyilag igen kellemes. Később sokszor dühös vagyok, miért engedtem erőszakoskodásának. Már egészen bizonyos, hogy nem fogom letenni az első alapvizsgát...

- Mikor lesz az esküvőjük?

- Nem tudom. Nem sietek. Húszom, amennyire lehet. Hiszen mondtam: magam sem vagyok egészen bizonyos a dologban. E pillanatban például sírni tudnék!

- Miért?

- Talán mert önnel beszélek és egyszerre átérzem, hogy mennyivel szebb, különb lehet ilyen férfi mellett élni! Úgy-e néni, maga nagyon boldog?

Bakosné mosolygott és megsímogatta Hilda haját.

- Igen kedvesem... az vagyok!

- Drága mester - hízelgett Hilda, - ön olyan zseniális ember... Adjon tanácsot: mit tegyek?

- Ha ön csakugyan olyan, mint a Zöldszemű asszony hősnője, akkor maga is megtalálja a választ! Az előbb azt mondta: imádja az önállóságot! És éppen az élet legfontosabb kérdésében akarja gyámság alá helyezni magát?

Hilda körülnézett. Tekintete végigsiklott a mennyezetig érő könyvállványon, amely körbefutott az egész szobán.

- Ha itt élhetnék... ilyen környezetben... sohasem akarnék máshová menni...

Bakosné közben kiment a szobából. Valami édességet keresett a vendégük számára. Bakos különös tekintettel nézett Hildára.

- Én a szerelmet nem tudom tisztán érzéki szempontból felfogni! - mondotta lassan. - A túlegészséges és józan ember nem is ért a szerelem szépségéhez, titokzatos mélységéhez, nincs benne gyötrelem, édes kínlódás, szóval művészet! Az ő számára éppen olyan egyszerű és bonyodalommentes élettani funkció a szerelem, akár az evés, alvás vagy sétálás... Hát ez kell magának? Erről álmodott? Ezt kereste?

A lány felindultan nézett az íróra.

- Mennyit beszéltünk magáról az iskolában. Mindenki szerelmes volt magába. Imádtuk és azt találgattuk, hogy milyen lehet ha kettesben van egy nővel... Miket mondhat neki, micsoda nagyszerű szavakat találhat ki és hogyan csókolhatja meg...

- És most itt áll előttem és arról beszél, hogy mennyire szeret egy másik férfit!

A lány elámult szemmel nézett a férfire. Arca bíborpiros lett.

- Hiszen magát nem lehet... nem szabad! - hebegte.

- És ha mégis azt mondanám, hogy csókoljon meg?

És meg sem várva a lány választát, hirtelen támadt fellobogással karjába szorította és megcsókolta. A lány szinte alélta tűrte. Nem ellenkezett. Arca égett... az ajka, mint egy rebbenő madárszárny, inkább csak lehelte a viszontcsókot, amint a férfi szája egy pillanatra vadul rátapadt. Kábító meglepetés volt ez, forró szirokkó, melynek sodrában mind a ketten bódultan álltak...

- Drága! - mondta Bakos. Elgyötört lelkéből új indulatok szöktek fel, mint a gyémántfűrök nyomán a geizir!

A lány elragadtatva, félig nevetve, félig sírva, csak állt gyökeret vert lábbal és riadt kíváncsisággal várta: mi következik?

Bakosné jött vissza egy tányér süteménnyel. A lány remegett irtózatosságot zavarában és csak dadogott.

- Ne haragudj Anna néni... nekem most mennem kell... igazán nem kérek semmit!

- De csak maradjon! - kérlelte Bakos. Valósággal erőszakolta, hogy leüljön. És most már a férfi beszélt. Felvillamosodva és azzal a könnyedséggel, mely csak a legnagyobb hangulatban fogja el az embert, amikor játékos kedvvel bugyborékolnak belőle az ötletek. Felesége csodálkozva figyelt fel... Mi ez? Egy új feltámadás kezdete?

De amikor Hilda később távozott, lassankint kihunytt az iménti nagyszerű izgalom... Bakos komorabb lett és zárkózottabb volt, mint valaha. Felesége komolyan megrémült. Érezte, hogy férjének lelki baja most már válságosra fordult.

III.

Bor Endre sugárzó arccal robbant be a villa kertjébe, ahol Hilda könyvek fölé görnyedve ült a lugasban.

- Hurrá! - kiáltotta, - nagyszerű hírem van... Képzeld, hamarabb kapom ki a szabadságomat! Két hét múlva indulhatunk... Voltam egy utazási irodában. Remek túrát állítottam össze... Végigjárjuk Stájer és Karinthiát... Innsbruck... Wörthi-tó... Lecsúszunk Tirolba az olasz határig... isteni lesz! És alig kerül valamibe... Képzeld, napi öt pengővel megússzuk az egészet. Persze turista-szállókban hálunk és hátizsákból eszünk... No leány, örülsz?

- Kérlek, ne haragudj... de én nem mehetek veled!

- Nem jöhetsz velem? Hát ez megint micsoda bolond beszéd?

- Vizsgára készülök...

- Nem igaz! Hiszen ezek nem is tankönyvek. Regények... művészeti folyóiratok... Hallod, beszéljünk végre őszintén: mi van veled?

- Csacsi! Mi lenne? Semmi!

- De igen. Kicsit megkótyagosodtál gyermekem. És azt is tudom, hogy mióta változtál meg ennyire... Hetek óta nem ismerek rád. Egyetlen témád van: Bakos úr! Nézd, én füttyölök erre a kitűnő íróművészre, erre az öreg disznóra, aki teleszavalta a fejedet mindenféle hülyeséggel, amittől megbolondultál.

- Ne beszélj ilyen utálatosan. Azt akarod, hogy kiábránduljak belőled?

- Nézd Hilda, tudod, hogy én nem tudok udvarolni és undorodom az érzelmes szavalásoktól. Én becsületesen, őszintén szeretlek. A legjobb pajtásom vagy. De nekem ne sóhajtozz, ne akarj regényhősnő lenni, hanem egyszerűen örülj az életnek minden bonyodalom nélkül. Nincs az a költemény, amely szebb lenne, mint az egészség és nincs olyan mélyen szántó regény, amelyben több bölcsesség lenne, mint egy jóízű nevetésben.

- Az élet nemcsak sport és teli szájjal való falatozás...

- Csak ne nevezd most medvének, meg barbárnak... Lehet, fiam, hogy te mindenféle nyakatekert műkifejezést tudsz a lélek bonyolult hangulatainak megjelölésére, de engem ezek a nagyképzű pszichoanalitikus jelzők egyáltalában nem érdekelnek. Én csak azt tudom, ha megállok egy hegytetőn és körülnézek, több szépség és költészet ujjong a szívemben, mint amennyit a te íróid és költőid egész életükben kiizzadnak... És ha ilyen egyszerűen átfoglak és megcsókollak, hát az komolyabb szerelem, mint a világ összes íróinak a dumálása!

Átkarolta a nevetve védekező Hildát és nagyot cuppantott orcájára.

- Bolond! - mondta a lány. De azért visszacsókolta.

A fiú elégedetten bólintott.

- Ez már más. Látod, mindig ezt kellene tenned. Egy csókodban több okosság van, mint legszebb körmondataidban. Most már, remélem, megértjük egymást. Szóval: szépen velem jössz!

- De...

- Egy szót sem akarok hallani, különben komolyan megharagszom. Úgy fogunk élni, mint két szabadjára eresztett madár. És micsoda isteni fenyevesekben fogunk csavarogni, micsoda hegytetőkön énekelni... Te, én olyan szerelmes lettem már a pusztá gondolattól is, hogy most mindgyárt megeszlek!

Elkapta Hilda derekát és bolond örömmel végig táncolta vele a lugast a maga rögtönözte melódiára.

- Szóval megyünk! - állapította meg boldogan.

Hilda megint érezte azt a friss életörömet, amelyet olyan ellenállhatatlan erővel tudott magából árasztani a fiatal óriás. Bonyodalommentes, duzzadó erő volt, amelyre nyugodtan rábízhatta életét.

- Ide pipálj! - kiáltotta Endre. - Elhoztam a prospektusokat is. Nézd ezeket a fényképeket és ájulj el! Ebben a tóban fogunk fürdeni... Ne felejtsd itthon a trikódat... Ezt a háromezer méteres havast megmásszuk és hólabdázni fogunk nyáron! Ne felejts pullóvereket hozni magaddal!... Lehet, hogy két napig maradunk a gleccseren lévő turista-kunyhóban... Bőven lásd el magad konzervekkel, mert ott fent nincsen vendéglő...

A férfi lelkesedése lassankint átragadt Hildára is. A közeli utazás édes izgalma most már őt is fűteni kezdte.

- Gyönyörű lesz a gleccser tetején! - mondta és a szeme csillogott.

- Elhiszem! - felelte önérzetesen Bor. - Tudod, már elhatároztam, hogy a mézesheteinket egy ilyen magányos hegyi kunyhóban fogjuk tölteni. Mennyivel szebb keret két ember boldogságához, mint London vagy Páris benzintől bűdös uccái... És hidd el, sokkal különb dolog egy hegyi patak mellett csókolódnizni, mint a Louvre múzeumban... Ámbár nem mondom, itt a kertben sem rossz.

És jókedvűen záporozta csókjait Hilda nyakába.

- Tudod - nevetett a lány, - nem vagyok egészen tisztában a dolgokkal! Nekem örülsz ennyire e pillanatban, vagy inkább az utazásnak?

- Természetesen a kettőnek együtt! A természet és a szerelmi boldogság olyan nagyszerűen kiegészíti egymást... Istenem, az élet igazán gyönyörű!

*

Abban állapotok meg, hogy délután újra találkoznak és együtt mennek bevásárolni különböző apróságokat, amelyeket be kell rakni a hátizsákba. Bor Endre mint régi turista, mindennek tudta az árát és szakszerűen választotta ki a legjobb minőséget. Nem lesz nő, akinek különb és tökéletesebb felszerelése lehetne, mint Hildának. Ez pedig igen fontos dolog komoly túráknál!

A legnagyobb barátságban váltak el. Hilda valóban fel volt villamosza. Legszívesebben azonnal felült volna a vonatra.

Visszavonult a szobájába és egy kis szemlét tartott a lóden-ruhák, szeges cipők felett, egy kis próbát tartott a kacér tirolí kalappal a tükör előtt és gondosan átvizsgálta pullóver-készletét...

Kopogtak.

- Tessék!

Megfordult és boldog meglepetéssel kiáltott fel:

- Jé! Drága Anna néni! Jaj de kedves! Hát eszébe jutottam? De mért nem telefonáltál előbb?

- Mert fél órával előbb még én sem tudtam, hogy ide jövök. Pedig... már napok óta készülök hozzád...

Hirtelen mintha gyengeség fogta volna el. Pillanatra megingott... Azután leült az egyik székre. Hilda csak most vette észre, milyen sápadt, elgyötört az arca.

- Valami bajod van? Nem jól érzed magad? - kérdezte ijedten.

- Nem... semmi... egy kis idegesség!... Ebben bőven van részem mostanában... Erről szeretnék éppen beszélni veled szívem.

Hilda elámult. Nyugtalan és szorongó kíváncsiság rohamozta meg.

- Parancsolj velem! - mondta izgatottan.

Bakosné válaszolni akart, de a nagy felindulás, amely egyszerre elfogta, elállította a lélegzetét. Ajka néhány pillanatig hangtalanul mozgott. Azután egyszerre felcsuklott belőle a sírás.

- De drága nénikém! - kiáltotta rémülten Hilda. Bakosnéhoz rohant és gyámoltalan mozdulattal átkarolta. Az asszony kissé magához tért és gyengéden elhárította a lány ölelését.

- Ne haragudj! És ne csodálkozz. El nem mondható, mennyit szenvedek napok óta... Ma éjszaka... rettenetes...

Elfedte szemét, mint aki el akar űzni egy szörnyű látomást.

- Mi történt? - kérdezte sápadtan Hilda.

- Meg akart halni!... Öngyilkosságot kísérelt meg...

- Kicsoda? - riadt meg a lány. A szíve vadul vert.

- A férjem!... Az utolsó pillanatban akadályoztam meg. De ezzel nincs elintézve a dolog. Meg fogja újra tenni... Most már reménytelen a dolog...

- De hát miért?

- Valami szörnyű lelki válságban vergődik... és én nem tudok már rajta segíteni. Képtelen dolgozni... Borzalmas nézni, hogyan vergődik ez a nagyszerű, csodálatos agyú ember... Ez így tart egy év óta... Egyetlen dolog menthetné csak meg... És ezért jöttem hozzád!

- Mit tehetnék én?

- Borzasztó, amiről beszélnem kell veled... Fiatal lány vagy... félek, meg sem fogsz érteni! Ezt csak olyan gyötrelmes esztendőök poklában elkínzott asszony érthetné meg, mint én vagyok...

Hilda szeme kerekre nyílt. Félelem és szánalom rohanta meg.

- Amikor a multkor nálunk voltál... mintha kicserélték volna az uramat. Láttam, hogyan éled fel a halottaiból... A rajongásod úgy támasztotta fel aléltóságából, mint egy életelikszir... Visszaadtad önbizalmát... az agya egyszerre megint a régi fénnel csillogott... De csak amíg nálunk voltál... Azután megint elhamvadt... összetört... rideg, embergyűlölő lett... Ha te akarnád!... Akkor ez a zseni újra felszárnyalna... alkotni tudna... meggyógyulna!

- Nem értem! - hebegte Hilda.

- Ennek a boldogtalan, meghasonlott lelkű embernek szüksége van valakire, aki újra megszinesíti fantáziáját, felviharoztatja érzéseit... És ez csak te lehetsz! Ne érts félre, drágám. Amire kérlek, a legszebb, legnemesebb dolog, nagy emberi érték megmentése... Semmit sem kell tenned, csak egy kis illúziót adj neki. Beszéljess vele... adj neki néhány mosolyt... hited el vele, hogy a régi, hódító férfi, aki tele van alkotó erővel... Erre a csodára csak egy nő képes... Te, aki már első találkozáskor új életkedvet adtál neki... Azt akarom, hogy újra tudjon

írni... A puszta jelenléte elég lesz ehhez. Jól értsd meg: semmit más nem kérek, csak ezt! Légy vele együtt néha... Hitesd el, hogy titokban talákoztok. Érezze a regényességet!... Ez a legszebb, legnemesebb dolog, amire nő vállalkozhatik: visszaadni egy művész teremtő erejét, felszárnyaltatni a géniusát!

A boldogtalan asszony szeméből sűrűn hullottak a könnyek, amikor magához ölelte Hildát:

- Úgy-e megteszed? Ne hagyd elpusztulni egy lángészt!... Én sem élném túl!

IV.

Olyan valószínűtlen, megfoghatatlan volt az egész!...

Az emberek megfordultak utánuk.

- Ott megy Bakos!

És megbámulták Hildát is.

Bakos hajdani iskolatársa érdeklődve kérdezte Hilda felé fordulva:

- A leányod?

A pincérek néha nagyságos asszonynak szólították.

A jó megfigyelők már észrevették, hogy összetartoznak, hogy mindig együtt látni kettőjüket. Az ismert író, akinek örökké virág volt a gomblyukában és folyton fecsegett, élénk taglejtésekkel magyarázott, élt, felgyulladt az újonnan rászakadt szerelem nagyszerű szenzációjában...

És a fiatal lány érezte a kivételes emberi érték különös forróságát, azt a delejes kisugárzást, amely fénnel vont be mindent körülötte... Egy nagy és színes férfilék kábító kincsei hullottak eléje. Hilda egyszerre ismert nő lett. Az irodalom és művészet legragyogóbb neveit mutatta be neki Bakos, amikor együttes séták során színházban, kioszkban, uccán eléjük sodródtak barátai: írók, szerkesztők, festők, szobrászok, ünnepezt színpadi szerzők, színészek...

És valamennyien azonnal bókjaikkal halmozták el Hildát, izgalmas beszélgetésbe bocsátkoztak vele, egy új világ intimitásai bontakoztak ki körülötte. Érdekes emberek között maga is érdekes nő lett, akiről beszéltek, akivel flörtöltek, aki most már maga is a szellemi arisztokrácia tagjának számított.

Bakos már lélegzeni sem tudott nélküle. Élete új tartalmat nyert. Holott maga sem látta világosan a célt. Néhány ártatlan csóknál komolyabb dolog nem esett közöttük. És mégis... Hilda pusztán jelenléte a túlfűtöttséget jelentette. Tetszeni akart neki és boldog volt, mert úgy érezte, hogy a nő csodálattal tekint rá. Bakos megfiatalodott, új ritmussal keringett a vére, képzelő ereje ismét szárnyalni kezdett... Élvezte, hogy a barátai irigylik Hildáért, boldog volt, hogy az emberek megfordultak utánuk, örült, hogy Hilda remekül öltözött és mindenütt feltűnést keltett. Maga sem tudta, hogyan indult meg benne a munkakedv, amely ismét írógépe elé vitte. És újjai alatt zakatoltak a billentyűk, lázasan, magát hajszolva írta a lapokat, amelyek szinte elektromossággal teltek meg a munka szédült iramában. Alig várta a délutáni találkozásokat, hogy azokon bemutassa és felolvassa Hildának az újonnan készült fejezeteket. Neki írt, ő volt a közönség és kritikus, neki akart tetszeni. Szerelmi vallomás volt az írás, csábítás, a tetszelgő tánc, mellyel a fácánkakas a nőstényt el akarja bájolni!

Azért írt, hogy a legépebb szavak erejével kábítsa el és tegye szerelmissé a lányt. Növelni, fokozni csodálatát és az intellektuson keresztül felgyújtani érzékeit!

Soha nem voltak előbbek és szenvedélyesebbek írásai, mint ezekben a hetekben. Amikor a könyv végre elkészült és elvitte kiadójához, úgy lobogtatta meg a kéziratot büszkén és diadalmasan, mint a nagyszerű, diadalmas tromfot: ...élek! itt vagyok! felveszem a harcot mindenki-vel és... győzni fogok!

Egy héttel utóbb a kiadó elragadtatva gratulált. A könyvet soron kívül dobják a piacra. Hiszen a közönség már nagyon ráéhezett egy új Bakos-regényre.

*

- A te könyved! - mondta melegen, mint egy szerelmi vallomást Bakos, amikor a megjelent regény első példányát átnyújtotta Hildának. És ajánlásul is azt írta a könyv első oldalára: A te könyved!

Már nyoma sem volt a régi fáradtságnak. Bakos fiatal volt, tele életörömmel, zengő munkakedvvel és tervekkel.

- Mindent neked köszönhetek! - mondta tikkadtan Hildának. - Visszaadtad az életemet... a művészetemet! De most rettentő kötelességet vállaltál! Nem szabad többé elhagynod. Szeress!... Én már csak a te szerelmeden keresztül lehetek ember!

Hilda ijedten nézte a férfi félelmes lángolását. Egyszerre megérezte a veszély egész nagyságát.

- Szeress! - mondta mégegyszer a férfi. - Még sohasem mondtad, hogy szeretsz! A lapok tele vannak új könyvem dicséretével... az emberek erről fognak mindenütt beszélni és ez a te sikered, a te dicsőséged...

Hilda menekülni szeretett volna. A józanodás hirtelen villanásában egyszerre ráérezte, hogy milyen szörnyű értékeket áldozott Bakosnak. Végleg összeveszett vőlegényével, aki haraggal és keserű kiábrándulással szakított vele... A városban mindenfelé azt súgják, hogy Bakos barátnője... És mindez miért? Mi következhetik még? Miért áldozta fel magát? Egy könyvért, amely most ott van a kezében és szinte égeti az újjait?

Megőrült? Elvesztette az eszét? Hogyan tehette mindezt?

De ez csak villanásszerű rövid ideig tartott. Józanága megint kihunyott és a választ már ismét abban a kábulatban adta magának, amelyben már hetek óta élt.

Szereti Bakost! Ezer szállal van hozzákötve ehhez az öregedő, nagyszerű emberhez, aki művészetének bűvöletében tartja!

És már nem is szakadhat el tőle! Minden hidat felégetett maga mögött! Ez a felismerés olyan izgalomba hozta, hogy valósággal rosszul lett.

- Nyugalomra van szükségem! Sok mindenről kell gondolkoznom. Nagyon kérek, hagyj most magamra! - mondta Bakosnak.

*

Bakosné türelmetlenül várta haza férjét. Felfokozott, gyötrelmes izgalom perceiben égett. Napok óta nőtt, terebélyesült benne a rémült felismerés, hogy amit ő csak asszonyi cselnek, ártatlan idillnek szánt, abból végzetes katasztrófa lett.

Száz apró jelből állapíthatta meg kétségtelenül: férje halálosan szerelmes Hildába!

És a legborzasztóbb, hogy már Hildában sem bízott. Egyre valószínűbbnek látszott, hogy a fiatal lány viszonzza János szerelmét.

Verejtékes rémület fogta el. Sírnivaló és nevetnivaló tudott volna egyszerre. Micsoda örjítő komédia! Ő maga beverte a kártyáit ennek a végzetes találkozásnak...

Hogyan tehette ezt? Hogyan lehetett ennyire ostoba!

Persze, a cél szent volt. Visszaadni egy embert az életnek, művészetének... Most előtte fekszik a könyv... a cél, amelyért a nagy tétet megjátszotta! És nem volt bátorsága a könyvet kinyitni. Egy sorát nem olvasta. Gyűlölte. Darabokra szeretne volna tépni, eltaposni. Ez a könyv az ő megcsúfolása. Húsz éves mártírasszonyosságának legfájóbb sebe. Minden sora nyílt árulás szerelmük ellen és arcpirító, felháborító szerelmi vallomás a vetélytársnak! Az egész ország rajta nevet és sajnálkozik...

Ilyen árat fizessen jószágáért? Azért, mert segítő kezet akart nyújtani a fuldoklónak?

Elég volt! Most már végét kell vetni a lehetetlen helyzetnek.

*

Jókedvűen, fűtűrészve jött haza Bakos. Kezében az egyik délutáni lap, melyben tömjénező, hosszú cikk méltatta a régen hallgató nagy író legújabb remekét.

«Soha nem olvastuk a szenvedély szuggesztívebb leírását... Az olvasó lélegzetvisszafojtva követi a szerzőt, aki a szerelem harcának olyan ismeretlen mélységeit és szépségeit tárja fel, amelyek megdöbbenek és ámulatba ejtenek. Micsoda szíve és lelke lehet annak a férfinak, aki ennyire át tudja élni hősei harcát, az örök fiatalságnak milyen csodás tüzei loboghatnak benne...»

- Mit szólsz hozzá? - kérdezte feleségétől.

A nagy lélekismerő egyáltalában nem gondolt arra, hogy a büszke, kérkedő hang mennyire fájhat az asszonynak, aki igen jól tudja, hogy a kritikus által megcsodált örök fiatalságnak egyetlen szikráját sem tartogatják neki.

- Örülök, hogy végre megint a régi vagy, János! És hálát adok Istennek, hogy volt erőm hozzásegíteni a sikerhez!

A férfi rácsodálkozott feleségére.

- Hogy érted ezt, kérlek? Miben és hogyan segítettél engem?

- Nagyon sokban! A legnagyobbban... Vagy azt hiszed, csakugyan olyan vak és ostoba vagyok, hogy nem láttam, mi történik körülöttem?

- Nem értelek! - dadogta kínos zavarban Bakos.

- Nagyon jól tudod, hogy miről beszélek. A szerelmedről. Az ihleted forrásáról. Ne védekezz, kérlek... Nagyon fájna, ha gyerekes, ügyetlen hazugságokat mondanál. Nincs rá szükséged. Ami történt, beleegyezéssel történt. Tudtam, mit jelent számodra egy ilyen idill. Művész vagy, szükséged volt új színekre, hangulatokra. Nem haragszom érte... Megbocsátok. De most már befejezted a munkát és visszaköveteltek...

Bakosnak a nyelve is elszibbadt rémületében. Erre nem számított. Olyan jó, kényelmes biztonságban érezte magát. Természetes és magától értetődő volt, hogy zavartalanul találkozhat Hildával. És most kiderül, hogy ellenőrizték, ajándékot kapott. Váratlanul tornyosult fel előtte ez a meglepetés, amely végzetes veszedelemmel fenyegette szerelmét. Ingerült, dühös harag viharzott fel benne, mint az olyanokban, akik érzik, hogy, nincsen igazuk, de felláznak a társadalmi formák, az erkölcsi törvények, az egész világ ellen,

- Úgy? Kegyet gyakoroltál velem szemben? Kiskorú gyermeknek tartasz, akinek engedelmet kell kérnie, ha beszélni, vagy találkozni akar valakivel? Minek nézel te engem? Hogy mérészeled azt hinni, hogy kisajátíthatsz? Hogy előírhatod, kivel, mikor, hogyan érintkezhetem? Fáj neked, hogy megint ember vagyok? Hogy visszanyertem munkakedvemem és tehetségemet? Irigy és féltékeny vagy a sikeremre? Nem tudsz örülni velem, vissza akarsz taszítani a kétségbeesésbe?

- Ezt mondod? Ezzel mersz vádolni engem? - sikoltotta Bakosné.

- Igen. Gonosz és önző vagy. Nincs szíved és nincs lelked sem. Földhöz ragadt, közönséges szakácsnő vagy... Persze, gyűlölöd Hildát... hogyan is szerethetnéd, mikor mindenben az ellentéted. Fáj, nem bírod elviselni, hogy segítségemre jött, hogy jól érzem magam a

társaságában. Hát igen: nélküle sohasem tudtam volna megírni új könyvemet... És megtiltod, hogy hálát és barátságot érezzek iránta?

- Ez nem hála és nem barátság... Szerelem!

- Nem igaz!

- És te azt hiszed, hogy viszonzszeret! Egyre mélyebben lovalod magad ebbe a hitbe... Mert nem a barátsága kell neked, hanem a szerelme... Te szegény, naiv ember! Hát igazán azt hiszed, hogy ez a harminc évvel fiatalabb lány szerelmes beléd? Nem!... Ébredj fel végre! Egy álmot adott neked, de most már elég volt... Értsd meg: Hilda nem szeret téged!

- Nem igaz! - kiáltotta Bakos magánkívül. Felháborodásában és indulatában nem vette észre, hogyan árulja el magát. Az asszony sajtóságon mosolygott.

- Oh... micsoda szenvedéllyel véded! Nagyon sajnálom, hogy mégis ki kell, hogy ábrándítsalak. Talán sohasem szóltam volna erről...

- Miről? - kérdezte elképedve és ellenségesen Bakos.

- Hogy nem Hilda sietett a segítségére, hanem én. Én kértem meg, hogy legyen jó hozzád. Tudtam, hogy illúzióra, játékszerre van szükséged, te örök gyermek... És megtette! Résztől... irántam való barátságból!

- Hazudsz! - ordította magánkívül Bakos. Szemében gyilkos düh villámlott.

- Ez az igazság!

- Azért mondd, hogy megöld az önérzetemet. Asszonyi aljas bosszút állsz rajtam féltékenységedben...

- Azt hittem, hálás leszel ezért. Hogy megérted, mennyi szeretet és önfeláldozás kellett hozzá! Bakos úgy érezte, hogy összeomlik körülötte a világ.

- Mondd, hogy hazudtál, hogy egy szó sem igaz ebből!

- Nyugodj meg, János! Így történt!

- Nem! Ez lehetetlen! - ziháltak ki nehezen és elkínzottan a szavak a férfiből. Arca eltorzult. Elviselhetetlen kínok lepték meg. Kirohant a szobából, hajadonfőt futott le a lépcsőkön. Bevágta magát egy taxiba. A gondolatok kaotikusan kavartak benne.

Hilda ijedten ugrott fel, amikor a feldúlt férfi valósággal bezuhant szobájába.

- Az Isten szerelmére! - kiáltotta, - mi történt?

- Beszélj, - hörögte szinte gutautésesen Bakos, - tudni akarom, igaz-e, amit a feleségem mondott? Hogy megbeszélte komédiát játszottál velem? Hogy mindaz, ami kettőnk között történt, részedről aljas, tudatos hazugságok sorozata volt?

Hilda falfehér volt. Rémulten meredt a kétségbeesésétől szinte őrjöngő, szerelmes emberre.

- Mondd, hogy nem igaz! - könyörögte Bakos. - Nem élném túl, ha benned is csalódtam volna! Nem szabad elhagynod! Azt akarom, hogy szeress!... Hiszen érezned kell, hogy én csak ezért a szerelemért élek! Válaszolj, tudni akarom: igazán szeretsz?

- Szeretlek! - válaszolta a lány és a hangja alig volt hallható. Érezte a rettentő felelősséget, hogy most tőle, a kimondott szavaktól függ egy ember élete.

- Mondd, hogy sohasem beszéltél erről a feleségemmel, hogy nem ő kért arra, hogy foglalkozz velem!

- Nem beszéltünk erről!...

- Tudtam! Köszönöm! - ujjongott fel a férfi. - Oh, hiszen ez képtelenség is lett volna! Te nem lehetsz ennyire kétszínű... Imádlak!... És azt akarom, hogy soha többé ne váljunk el... Elválok Annától és feleségül veszek!

Hilda megint érezte a szenvedély forró ciklonját, amely olyan vadul és titokzatos színekkel, idegkorbácsoló hangszereléssel csapott ki ebből a csodálatos Titánból. Micsoda megdöbbentő mélységek, micsoda tüzek, szépségek, indulatok lobogtak ebben! Nincs a világon még férfi, aki ilyen szédítő hangszerelésben tudná megszólaltatni a szerelmet, ennyi titkát, komiszságát, fenségét és aljasságát ismerné.

Megszédült a szinte apokaliptikus megnyilatkozástól és túrta, hogy a férfi könnyes, égő arccal átölelje és csókjaival árassza el.

V.

Két nappal utóbb Bakos izgatottan állított be Hildához.

- Ide figyelj, szívem. Beszéltem Annával. Őszintén megmondtam neki, hogy szeretlek és feleségül akarlak venni. Kértem, egyezzen bele válásunkba. Felsorakoztattam minden érvet, melyet egy belátó, emelkedetten gondolkozó embernek méltányolni kell. Megmagyaráztam neki, hogy a házasságunk elvesztette minden benső értékét, hogy végzetes kerékkötője lett művészetemnek és nyugalmam, lelki egyensúlyom, munkabírásom függ a válásunktól. Kértem, könyörögtem... Felajánlottam végkielégítésül a teljes lakásberendezést és jelentékeny tartásdíjat biztosítottam számára... Nem egyezett bele...

A leány arca megvonaglott.

- Tudtam... Előrelátható volt! - mondotta.

- De én már nem tudok veled élni. Ma délelőtt elköltöztem a közös lakásból. A Margitszigeten béreltem szobát. És holnapután Olaszországba utazunk...

Hilda meglepetten nézett Bakosra.

- Úgy érted... hogy mi ketten?...

- Igen... természetesen! Hiszen két hónap előtt említetted... szándékodban volt hosszabb túristaútra menni. Akkor sem egyedül mentél volna. Hát most... én leszek az utitársad. A Garda-tó mellé megyünk. Így, ősz elején az a világ legszebb helye. Egy nagyszerű völgykatlan, amelynek ölében az örök tavasz kacag... Köröskörül havasok. De lent a völgyben pálmák és narancsfák között bujkál a napsugár és a tó langyos vizén éneklő bárkások eveznek... Tündéri hetek lesznek, Hilda... Ami szépség és szín még a lelkemben van, az ott mind művészetté és gyönyörre válik... Álmodok között fogunk sétálni... És közben itthon magától fog megoldódni a helyzet. Ha Anna látni fogja, hogy elhatározásom változhatatlan, bele fog törődni.

- Nem... mégsem mehetek veled!

- Miért ne jöhethél? Hiszen semmit sem akarok tőled. Csak hogy mellettem legyél. Hogy együtt örüljünk a kifogyhatatlan szépségnek, amelyet pazar bőségben ontanak elénk a virágok, hegyek... a tó... Itália örök tavasza! Néhány szép és boldog hetet akarunk lopni... Megnyugvást az elmúlt hetek szörnyű izgalmai után. Velem kell jönnöd Hildám... Most már nincs jogod elszakadni tőlem. Mi ketten soha többé nem válhatunk el...

*

Hilda még sokáig ült tanácstalan felindulásban Bakos távozása után. Bizonytalan választ adott, melyet azonban a férfi beleegyezésnek magyarázott. És most gyötrődve ült, a legzavarosabb érzések kusza káoszában. Szerette Bakost, talán egy kissé szerelmes is volt a férjébe, akinek kivételes egyénisége, ragyogó szelleme elbájolta és akinek halálos, nagy szerelme nemcsak hiúságának hízelgett, hanem komolyan meg is perzselte...

De ugyanekkor félelem, nyugtalanság és ellenkezés rohanta meg. Harminc év korkülönbség van közöttük!... Árulója lett egy asszonytársának, aki bizalommal fordult hozzá!

De éppen ezen a ponton lázadt fel Hilda. Most, utólag, gonoszságnak érezte Anna kísérletét. Kiderült, hogy a bábuk, akiket Anna dróton vélt rángatni, nem fűrészpórral voltak kitömve, szívük és vérük volt... Minden felelősség őt terheli azért, ami történt! Anna áldozatot akart hozni? Igen, ez nagyon szépen hangzik. De utólag kiderül, hogy nagyon óvatos volt és előre

pontosan lemérte áldozatának nagyságát, amelyhez nem hajlandó hozzátenni egy grammot sem. Csak addig tetszelgett az önfeláldozás szerepében, ameddig abból hasznot remélt magának. Amíg Bakos munkaerejének feltámadását remélhette. De az életbe visszatért férfit és annak teremtető géniuszt már megint teljes egészében magának követelte és könyörtelenül ki akarta kapcsolni a kettőjük közé ékelődött mentő angyalt!

Úgy érezte, szüksége van egy kis magányos sétára.

A rózsadombi villából a Hűvösvölgy felé sétált... Találomra és céltalanul járta az erdőket...

Vasárnap délután volt... Vidám kirándulók hatalmas csoportjai bukkantak ki a fák közül.

A Hármashatárhegy fenyvesei között járt és a hegyorom felé kapaszkodott. Egyszerre valaki kedélyesen vállára ütött.

- Szervusz! Mi van veled? Remete lettél? Egyedül zárandokolsz a rengetegben?

Megfordult és arca vérpiros lett. Bor Endre nevetett rá. Kedvesen, mintha semmimem történt volna.

- Csak nem hagytak el, kicsikém? - ingerkedett a fiú. - Látod, megéreztem, hogy bajban vagy és ezennel megjelentem. Mi ujság kicsikém? Megjött már az eszed? Mondhatom, csúnyán elrontottad a nyaramat. Lemondtam a szabadságomat. Nem volt kedvem nélküled Karinthiába menni... Most itt hordom a hátizsákomban a még esedékes három heti szabadságot. Mi a véleményed? Ne utazzunk el? Bármikor jogom van elkéredzkedni a gyártól.

Hilda kissé hülyén bámult a fiúra. Mi ez? Hát csak ilyen egyszerűen lehet megoldani a dolgokat? Két hónapi szakítás után kedélyes beszélgetésbe bocsátkozni, mintha semmimem történt volna?

A fiú észrevette a lány csodálkozó tekintetét és nevetett.

- Persze... csodálkozol, hogy szóba állok veled. Őszintén szólva nem is érdemled meg. De hát, én nem veszek komolyan. A lányokat egyáltalában nem szabad komolyan venni. Tudtam, hogy előbb-utóbb végetér Bakos úrral való kis flörtöd. Mondhatom, eléggé utálatos volt. Most, amint örömmel látom, végre faképnél hagyott. Vagy te őt. Mindegy. Itt bolyongsz, mint egy elkárhozott lélek az erdőben és a szemedden látom, hogy bögtél. A járásod, pillantásod csupa hervadás. Egy túrista rosszul lesz, ha ilyen görnyedt alakokat lát... No hát itt a mentő expedíció. Mit szólsz hozzá, még mindig szeretlek! Remélem, meg vagy hatva?...

Hilda alig tudta visszatartani könnyeit.

- Kérlek - mondotta, - ne gúnyolódj. Ne beszélj velem ilyen cinikus hangon!

- Ahá, szégyenled magad! Bizony megérdemelnéd, hogy egy kissé megverjelek... Nézz csak a tükörbe... Milyen elkényszeredett, sápadt a pofikád. Hát ez az a nagy boldogság, amely után szaladgáltál? Csúnyán megbuktál, kicsikém...

- Mit értesz te ehhez? Mit tudod, hogy boldog, vagy boldogtalan vagyok-e? Hogy egyáltalában mi a szerelem? Hogy mi a szépsége? Azt hiszed, rokonszenves ez a léha, gyerekes hang, amelyet megütsz...

Bor meghökkenve nézett Hildára.

- Azt hittem, örülni fogsz nekem! - mormogta.

Hilda szinte ijedten nézte a száznyolcvan centiméter magas óriást, akinek egészségtől kicsattanó piros képe elárulta, hogy a világon semmiféle problémája nincsen. Ez az ember semmitsem vesz komolyan.

- Mennyire nem értesz meg! Milyen messze kerültünk egymástól! - sóhajtotta.

A fiú mérges lett.

- Hallod, éppen eleget vártam, hogy vége legyen ennek a bolondériának. De most már elég. Az én türelmemnek is határa van. Vedd tudomásul, ha mégegyszer együtt látlak Bakos úrral, én azt a csirkefogót úgy megverem, mint a kétfenekű dobot!

- Megőrültél?

- Dehogy. Csak szerelmet vallok neked. És ha úgy viselkedsz, mint egy rakoncátlan kölyök, hát te is megkaphatod tőlem.

- Kikérem magamnak ezt a hangot...

- Nyugalom, fiam és semmi sértődés. Te szabályszerűen a menyasszonyom lettél és én ragaszkodom hozzád... Nem vagyok érzelmes, az idegeim kötélből vannak és nem vagyok hajlandó megsértődni. Ne is erőlködj hát a sértegetéssel. Adtam neked két hónapi szabadságot. Gondoltam, ennyi elég, hogy megjöjjön az eszed. Én éppen ökölvívó tréninget tartottam, legalább nem zavartál a rendszeres gyakorlásban. Azt hiszem, megnyerem az amatőr középsúlyú bajnokságot... Képzelted mi lesz, ha knockautolom Bakost!

- Hogy mersz így beszélni az ország egyik legnagyobb írójáról?

- Hogy milyen író, azt nem tudom, mert regényeket nem olvasok... De hogy férfinek öreg és pizsok szoknyavadász, az bizonyos.

Hilda felháborodott. Úgy érezte, hogy Bor nem is Bakost, hanem őt sértette és alázta meg. Micsoda fölényes megvetés, micsoda barbárság árad minden szavából. Egy néger vagy hottentotta állhat csak ilyen értetlenül a lélek finomabb problémáival szemben. Ilyen embernek nem is lehet magyarázkodni...

- Sajnálom, hogy találkoztunk, Endre! - mondotta hidegen. - Sikerült azt a kis rokonszenvet is eloltanod, melyet irántad még éreztem...

- Ez más szóval azt jelenti, hogy még mindig Bakoshoz húzol?

- Igen!... Azt!...

- Hallod... te most merő dacból és hiúságból valami helyrehozhatatlan butaságot akarsz elkövetni!

- Semmi közöd hozzá!

- De az árgyéhusát, már hogyan lenne! Szeretlek és nem adlak másnak!

Hilda egyre riadtabban nézett a fiúra. Már elszokott ettől a nyers hangtól. Hetek óta a legcsiszoltabb, legelmésebb szavak simogatták körül, egy nagyszerű művész szellemének csillogó tűzijátéka bájolta el. Mintha ostorcsapás érte volna amúgy is felfokozott, beteges érzékenységét. Dacos ellenkezés, haragos megbántottság lobbant fel benne.

- Ha még kétségem lett volna, hogy szeretlek-e, most már tudom, hogy végzetesen tévedtem!

- mondotta ellenségesen. - Isten veled és remélem, hogy nem lesz többé alkalmad hasonló hangon társalogni velem!

Hátat fordított Bornak és faképnél hagyta. A férfi az első pillanatban olyan mozdulatot tett, mintha utána akarná vetni magát. De éppen akkor jött arra egy kiránduló társaság, melynek tagjai ismerősként üdvözölték. Nem lehetett botránnyt rögtönözni. Kénytelen-kelletlen lenyelte a keserű, indulatos szavakat, melyek nyelvére tolakodtak.

Elkeseredve nézett Hilda után, aki nagy dérrrel-durral ment a lefelé vezető úton. A háta tartásán lehetett látni, mennyire dúl-fúl magában.

- Bolond! Tisztára bolond! - mormogta Bor.

VI.

A Pesti Ucca legújabb számának pletyka-rovatából:

Mi is hallottuk, hogy a nagy író, akinek regényéről olyan sokat beszéltek az utóbbi napokban, váratlanul elutazott Budapestről. Az író nem egyedül hagyta el a fővárost. Társaságában van az ismert kreol szépség, aki a Múza szerepét tölti be a Mester mellett. Beavatott helyen arról sutognak, hogy a Mester válik feleségétől és az ifjú hölgyet szándékozik nőül venni...

Részlet egy gyűrött levélből, amely Bakosné táskájában hever:

...nem szabad rám haragudnod, szívem! E pillanatban könnyes szemmel és hálás szívvel gondolkodom mindarra a sok jóra, melyet értem tettél. És mégis el kell válnunk. Vannak lelki kényszerek, amelyek erősebbek az írott erkölcsnél és kötelességeknél, méltányosságnál és hálánál. Erősebbek, mint mi magunk vagyunk, mert egyéniségünk lényege, művészetünk gyökere rejtőzik bennük. Ilyen végzetes és ellenállhatatlan kényszer ragad el engem is mellőled. Szeretném, ha ezt megértenéd, Anna, és megbocsátanál. Ha valóban olyan jó és nemes vagy, mint amilyenek gyakran mutattad magad, úgy hozd meg értem ezt a legutolsó áldozatot is és egyezzel bele válásunkba! A válás anyagi részének részleteit és feltételeit korlátozás nélkül rád bízom. Bízom abban, hogy a harag első keserű és éppen ezért túlzott és igazságtalan lázadása után megtalálsz a közlekedés és megértés útját...

*

Telefonbeszélgetés dr. Szabados Edgár ügyvéd és Bakos Jánosné között:

- Férje megbízásából hívom fel nagyságos asszonyt. Nagyon szeretném, ha bizonyos családi kérdések megbeszélhetése végett felkeresne irodámban...
- Ügyvéd úr nyilván a válóperre gondol?
- Igen... arra is... és bizonyos anyagi természetű dolgokra...
- Nagyon sajnálom, de nekem ebben az ügyben semmiféle mondanivalóm nincsen. Nem válok és nem óhajtok semmiféle tárgyalásba bocsátkozni...
- De mégis... méltóztassék meggondolni...
- Fejezzük be ügyvéd úr a beszélgetést. Nincs több mondanivalóm! Jó napot!

*

Hír a napilapokból:

Véresre vert szerkesztő. Példátlan botrány játszódott le tegnap a Pesti Ucca szerkesztőségében. Egy B. E. nevű textilmérnök, akit sportkörökben igen jól ismernek, felelősségre vont a lap szerkesztőjét, mert menyasszonyával kapcsolatban megemlítette, hogy az illető hölgy egyik író-kitűnőségünk társaságában külföldre utazott és hogy az író, aki nő ember, válni készül, hogy feleségül vehesse az illető hölgyet. Az egyre hevesebbé váló szóváltás során a textilmérnök arculvágtatta a szerkesztőt, aki becsületsértés és könnyű testisértés címén büntetőfeljelentést tett ellene.

*

A művészklub kártyaszobájában egy pillanatra megállt a játék és általános üdvrivalgás hangzott, mint mikor a zene tuszt húz valakinek a tiszteletére. Révész lépett be, több budapesti

bérház boldog tulajdonosa, ama kevesek egyike, akiknek neve mellett az áll a telefonkönyvben: nagybirtokos. Valójában egy hold földje sem volt, a réteket és erdőket már régen pesti házakra cserélte fel, de a földbirtokosság elfogadott és előkelőbb foglalkozás, mint az egyszerű háztulajdonosság. Révész tehát megtartotta a címet jelleg nélkül. Ő volt a klub legnagyobb kártyajátékosa. Amíg távol volt, nem is volt érdemes bakkozni, mert hiányzottak a Révész-ezresek, amelyek motorjai voltak a játéknak. Ennek köszönhető nagy népszerűségét. A kártyán kívül még csak egy szenvedélye volt. Időnkint felült remek Paccard kocsijára és végig száguldozta fél Európát, amiből többnyire színházi botrányok támadtak. Révész ugyanis rendszerint valamelyik ismertebb művésznőt ültette a kocsikényelmes hátsó frontjába és gyakran megtörtént, hogy a művésznő Nizzából vagy Madridból értesítette telefonon a direktort, hogy csak néhány heti késéssel tud Budapestre visszaérkezni.

Révész a nagy embereknek kijáró ováció elhalkulása után kezét magasra emelte, mint aki jelenti, hogy nagy szenzációról akar beszámolni;

- Fiúk... remek ujság! Mit gondoltok, kivel találkoztam Gardonéban? Bakossal. Két hete ott van azzal a fekete lánnyal... Szegény, majdnem a tóba esett zavarában, mikor meglátott. Szavamra, sajnáltam szegényt... Hogy az milyen szerelmes! Egészen hülye már. És a lány az orránál fogva vezeti...

- Együtt laknak?

- Fenét! A lány adja a bankot. János az Exicelsiorban lakik, a lány a Grande Hotelben. De persze egész nap és egész este sülve-főve együtt vannak. Nézni is rossz, hogy Jani mennyit dumál... Szavamra, folyton jár a szája. A leány már egészen kábult. Azt hiszem, egy betűt sem ért abból, amit hozzá beszél. Este együtt táncoltak a bárban. Hát hogy én hogy röhögtem... Azt látnotok kellett volna. Janit, mint táncost! Sejtelve sincsen a legegyszerűbb táncfiguráról. Még a valcernél hagyta abba. De azért táncol... A legnagyobb mérge, hogy ha megismerkednek valakivel, az illető mindig megkérdezi a fekete hölgyre mutatva: a kedves lánya? Ilyenkor vért izzad dühében, mert saját állítása szerint harminc esztendőnek érzi magát. Mártirja hirtelen felfedezett fiatalságának... Mindenáron imponálni akar a lánynak edzettségével és frissességével. Ezért azután ingujjban jár még akkor is, mikor a valóban húsz évesek felöltöt húznak a hirtelen támadt lehülésben... Szakadó záporban fejest ugrik a tóba és addig úszik, míg félig holtan, elfulladva támolyog ki a partra. Nem csodálnám, ha megütné a guta. De hát minden áron imponálni akar a lánynak... A fizikai erejével tetszeleg...

*

Révész igazat mondott.

Igy szeptemberben, az örök tavasz völgye felett is hirtelen ólmos felhők bukkannak fel, melyek valahonnan a havasok mögül lódnak előre. A tó kék vize bágyadt, feketés-zöld színt ölt, szél szántja végig a lomhán nyújtózó óriási víztömeget és vastagon zuhog az eső.

Ebben a zivatarban vetette magát a tóba Bakos...

Hilda felsikoltott. Az imént futottak be vitorlásukkal a kikötőbe. Az eső kint érte őket a tavon. Trikójuk fölé csavarták a viaszkos vászonkabátot, melyet mindig magukkal vittek és jókedvűen indultak kifelé.

Már kiszálltak, egymás mellett álltak a nedves-sikamlós pallón, amely a tó fölé nyúlt. És akkor Bakos szó nélkül ledobta esőkabátját és fejessel a hullámok közé vetette magát.

Hilda elsápadt. Az első pillanatban úgy hatott, mintha Bakos öngyilkosságot kísérelt volna meg. De azután felbukkant a mélységből, nevetett, prüszkölt és nagy tempókkal szelte a vizet.

- Ez a nagyszerű! - kiáltotta. - Isteni!

Hilda megrendülve nézte. Tudta, hogy ez nem úszó bravúr, hanem szerelmi vallomás. Az izmait akarja megmutatni. Párbaj a láthatatlan vetélytárssal, a fiatal atlétával, akitől elrabolta a lányt!

Zihálva, elfulladva kapaszkodott ki a partra. De mosolygott... Hincegett, hogy ez semmisem volt...

Az uzsonnánál öt pohár coctailt ivott.

Hilda elhúzta a hatodik poharat.

- Elég volt!... Nem akarom... Már az ebédnél is rengeteget ittal...

A férfi ránézett. A hangja rekedt volt a szenvedélytől.

- Tudod... te vagy mindennek az oka!... Valamit tennem kell, hogy meg ne örüljek. És jobb, ha előbb döglöm meg, mint később... Én ezt amúgy sem tudom már elviselni... Mért gyötörsz? Mire, vagy kire várhatsz? Ki hozhat eléd több szépséget, érzést, szerelmet, mint én? Velem jöttél. Megmutattad, hogy bátor, nagyszerű lány vagy... És most megállsz!... Mindennap más ürüggyel küldesz el... minden nap prolongálsz! Láthatatlan kezek nyúlnak utánad, amelyek elszakítanak tőlem. Gátlásaid vannak. Félsz. Nem szeretsz!

- Szeretlek!

- Akkor nem hagynál így szenvedni.

- A feleséged leszek, ha a válópered befejeződik!

- Most is az vagy. Lélekben, érzésben annak érzek... Én olyan sokat gyöttrődtem életemben... Minden könyvem egy hangos sikoly a boldogság után. És most végre itt vagy... elém vetett valami kegyes végzet, amely eddig elkerült... Hogy tudsz okoskodni ebben a földi paradicsomban? Nézd, már szétszaladtak a felhők. A fehér oszlopokra új futórózsák kapaszkodtak fel... a pálmák olajos leveleiről gyémántcseppekben pereg le az eső... Méhek szállnak és a tavasz himnuszát zümmögik! Lepkék röpködnek nagy harangvirágok fölé... Nem tudják, hogy más országokban most ősz van és hervadás, halál közeleg!... Mért gondolsz haza? Most semmi sincsen, csak ez a zengő, nagyszerű tavasz! A mi szerelmünk, Hilda... a művészetem, amelynek te adod színét és szépségét, mint a napfény a virágoknak!...

A szavak szinte égették a lány arcát, ahogy a férfi közel hajolt hozzá és a karja lassan ráfonódott a derekára.

- Köszönöm, hogy ilyen szép vagy... hogy velem vagy... hogy olyan csodákat nyitottál meg számomra, amelyeket nélküled sohasem ismertem volna meg!

A szavak forró érzékisége megborzongtatták a lányt. A csókok ostromló zápora azonban megrémítette. Maga sem volt tisztában érzéseivel. Néha úgy érezte, hogy amit érez, csupán a lángésznek szóló hódolat. Máskor felgyulladt és kinyílt Bakos nagyszerű szenvedélyének lavinájában és kábult, féleszméletlenségben gondolt arra: szeretem! Voltak pillanatok, amikor már egészen közel volt ahhoz, hogy teljesen az övé legyen... De lelke mélyén félelmek, ellentmondások álltak lesben és kínlódva, remegve, sírva, könyörögve kérlelte Bakost:

- Ne bánts! Még nem akarom!... Légy jó... belátó!

A férfi gyötrelmes vágyakozása elviselhetetlenül fokozódott. Nagy, vidám felujjongásába egyre több kétségbeesés vegyült. Az öregedő férfi vad akarással nyúlt mégegyszer a perzselő nyár felé, széttárt karokkal, gigászi mozdulattal, mintha egyszerre magához akarná ölelni mindazt a gyönyörűséget, melyekről eddig csak álmodott és melyek most valóságot öltöttek...

Kínozták, gyötörték egymást... De a gyötrelmek édes szépsége volt... A könnyű mámor bódulatában éltek és nem tudta egyikük sem, hol fog végződni ez a halálos harc!

VII.

Megint úgy váltak el, hogy a lány karja még sajgott, a férfi vonagló ujjainak szorításától, a lelke még vergődött, remegett a rázúdult szavak érzékkorbácsoló poklában, szája égett a harapásba tébolyult csókoktól.

Eszméletlen felindulással omlott el a szobájában álló széles kereveten és sokáig lélek és gondolat nélkül pihegett szörnyű felzaklatottságában.

Alvásról szó sem lehetett.

De szeretett volna valahogyan megnyugodni. Találomra a kerevet mellé halmozott könyvek után nyúlt és felvette az egyiket. Maupassant: «Vizen!»

Maupassant! Asszonyi lelkek legnagyobb ismerője, a szerelem problémáinak első modern értelemben vett analitikusa.

Ez a könyve azonban nem regény. Önvallomások sorozata.

Hilda szeme szórakozottan siklott végig az első oldalakon. Nem is igen tudta, hogy mit olvas. Homályosan emelte csak öntudatra a lényegét, hogy az író vitorlásan beutazza a francia Rivierát és közben elmondja nézetét az egész életről...

Nem volt érdekes. Ez a lány lírai hang sehogysen illet ahhoz a tikkadt légkörhöz, amely rá-súlyosodott.

Már éppen le akarta tenni a könyvet, amikor szeme egy új bekezdésre tévedt. És a lélegzete elállt ijedtében, amint olvasta a végzetes sorokat. A legszörnyűbb vallomást, melyet valaha férfi nőről tehetett...

«Sohasem voltam boldog, mikor asszonyt öleltem, mert én a nőben mindig csak a modellt, valamelyik készülő regényem hősnőjét láttam. Nem tudtam örülni a perc szépségének, mert egy benső kényszer azt parancsolta, hogy figyeljem az arcvonásait, lessem meg, mi van a szavai mögött! Mindig író és művész maradtam...»

Rettenetes szavak! Hildán hideg rémület futott végig. Ezek a sorok egyszerre felnyitották a szemét... Igen... ez áll Bakosra is! Megrészegetszik a saját szavaitól, felszítja velük szenvedélyét... de a szavak mögött nem a szerelmes áll, hanem az író, aki boldog, hogy új érzésekre talált...

Most már világosan emlékezett néhány jelenetre... Ahogyan Bakos szinte az elragadtatás ekstázisában mondta:... maradj így... ne mozdulj... nézni akarlak!... Most érzem a gondolataidat... világosan tudom követni egész életedet, mindent tudok rólad, mindent, ami veled eddig történt!

És csakugyan, szinte megdöbbentő biztonsággal nyúlt a lány lelkének legelrejtettebb zugaiba, régi szerelmi problémákról beszélt, melyeket Hilda már elfelejtett és most meglepetten bámult Bakosra, aki egy mágus boszorkányságával húzta azokat elő... Az író volt, aki a modelljét figyelte. Aki szerelmet sírt és közben mindent látott, szimatolt, regényt formált!...

Nem szabad hinni Bakosnak, nem építhet érzéseire. Művész, aki nem a nőt, hanem önmagát szereti!

Menekülni! Gyorsan, amíg nem késő!

Az ajtón gyáván kopogtak.

Nem volt ideje tiltakozni, már Bakos be is lépett. Először jött fel Hildához és látszott rajta, milyen szörnyű benső harcot vívhatott, amíg erre a mindent kockáztató lépésre szánta magát.

Alig lehetett ráismerni. Olyan megtört, agyongyötört, kétségbeesett volt, hogy Hilda megrendülten csak nézte és nem tudott tiltakozni.

- Ne haragudj! - dadogta Bakos, - azt hittem, beleőrülök... hogy nem élem túl ezt az éjszakát... Amikor elmentél, egyszerre mintha minden elsüllyedt volna körülöttem... fuldokoltam... segítség után akartam kiáltani. Te ezt nem érted, mert nem szeretsz!

- János... könyörgöm, legyen eszed... Nem maradhatsz itt! Örültség, amit csinálsz! Sajnálak, de kérlek, uralkodj magadon. Légy türelemmel! Bízzál bennem...

- Nem tudok! Ha így melletted ülök, akkor még valahogyan elviselhető az életem, de ha magamra maradok... egyszerre rám szakad a pokol minden rémsége...

A lány ölébe hajtotta fejét és sírni kezdett.

Hilda megdöbbenve nézte a vérrel aláfuttatott szemeket, a duzzadt arcot.

- Megint ittál! - mondta szemrehányóan.

- Soha nem iszom többé, ha szeretsz... ha az enyém leszel! De ezt józanul nem lehet elviselni... És a bor után jön a morfium, vagy a kokain... Nekem nem szabad gondolkoznom, mert akkor öngyilkosnak kell lennem.

Olyan őszinte és határtalan kétségbeesés jajdult ki szavaiból, hogy Hilda megrendült.

Nem! Ez a férfi nem hazudik, így nem lehet megjátszani az érzéseket. Gyengéden Bakos fölé hajolt és megcsókolta:

- Nyugodj meg, kedves!... Érezned kell, hogy én is szeretlek. Ha nem így volna, akkor én most nem lennék itt. Gondolj arra, mennyit kockáztattam miattad! De most menj vissza... feküdj le., próbálj aludni! Majd holnap, ha kijózanodtál, beszélni próbálunk mindenről... No, menj szépen! Úgy-e, megteszed? Légy jó hozzám, János!

- Nagyon szeretlek!... Nagyon szeretlek! - dadogta még mindig sírva Bakos a részegek és örültek makacosságával. De azért hagyta, hogy Hilda gyengéden az ajtó felé tölje és a küszöbön egy búcsúcsókkal elköszönjön.

- A viszontlátásra, édes! És ha igazán szeretsz... akkor vigyáznod kell magadra! Nem szabad innod!

Még utána nézett a férfinak és kedves mosollyal intett búcsút... de a lelke mélyén a nagy drámák sorsdöntő pillanatait élte át. Most már tudta, hogy tévedett. Ez a férfi csakugyan halálos szenvedéllyel szereti. Szégyelte, amiért előbb Maupassant vallomásának hatása alatt megingott a bizalma. És e percben azt is tudta, hogy sorsa megpecsételtetett. Bakosé lesz...

VIII.

Amikor Bakos visszatért az Excelsiorhoz, egy férfi állott az útjába, éppen amikor a lépcsőn fel akart menni a terrasra. Bakos meghökkent.

- Mi az? Mit akar? - kérdezte akadozva.

- Mi az öreg, berugtunk? - kérdezte az ismeretlen gúnyosan. - No, remélem, azért meg fogjuk érteni egymást. Jöjjön, ülünk arra a padra. Nagyon fontos dolgokról kell diskurálnunk!

- Azonnal takarodjon! - egyenesedett ki méltóságteljesen Bakos. A fiatalember gúnyos szavai nemcsak felháborították, hanem ki is józanították. Tulajdonképpen nem is volt olyan nagyon becsípve. Egy kissé tetszelgett magának a részeg zseni szerepében. Így ment hajnalban hazafelé Baudelaire...

A fiatalember azonban egyáltalában nem zavartatta magát.

- Eszemben sincsen menni! És ha nem engedelmeskedik, egyszerűen a gallérjánál fogva fogom oda penderíteni...

Bakos ijedten hátrált, segítségért akart kiabálni.

De csak éppen kinyithatta a száját, mikor az ismeretlen máris rátapasztotta hatalmas tenyerét.

- Ne merjen kiabálni! - mondta fenyegetően, - mert szavamra mondom, megfojtom!

Bakos kékült-zöldült és hörgött az irtózatos vasmarok szorítása alatt.

- Láthatja, hogy nem tréfálok! Remélem, ez a kis mutatvány elég volt. És ezekután bemutatkozom: Bor Endre vagyok...

- Oh... oh! - dadogta Bakos. Az arca zöldesszürke lett. Bor elégedetten bólintott.

- Látom, hogy tudja, ki vagyok! És akkor azt is sejti, hogy miért jöttem...

Bakos lassanként visszanyerte önuralmát.

- Mit kíván tőlem? - kérdezte ellenségesen.

- Természetesen a menyasszonyomat. És örüljön, hogy ilyen kedélyesen beszélgetünk. Egy órával előbb a vonaton még azt hittem, hogy ma este egyszerűen letaglózom. Leütöm, mint egy bikát... Igen kitűnő horogütéseim vannak... De szerencsére közben megtudtam, hogy mégsem laknak együtt Hildával, mint ahogyan félttem. Abban a lányban több tisztesség van, mint magában...

- Vegye tudomásul, hogy Hilda szeret engem.

- Egy óra hosszú idő. Volt alkalmam közben némi borralalók ellenében a portástól, pincértől, boytól bizonyos információkat beszerezni... Már tudom, hogy itt mindenki magán röhög!

- Megőrült? Pimasz!

- Nem vagyok sértődős természetű. Tudom, hogy a gorombaság a gyenge emberek fegyvere, akik öklük helyett szájukkal védekeznek. Egy kicsit talán sajnálom is magát, noha nem érdemli meg. Ön egy hitvány Don Juan...

- Uram, megtiltom...

- Nézze, nekem nagy előnyöm van önnel szemben. Én nem olvasok könyveket, nekem ön nem imponál, nem tartom tekintélynek, nem ájulok el a zsenialitása előtt. Ha Hilda rám hallgat és ő is félredobja a maszlagokat, melyeket ön beleizzad könyveibe, akkor megtakarít-

hatta volna ezeket az izgalmakat és mind a ketten boldogabbak lennénk. De most már elég volt... Maga szépen el fog tűnni!

- Megőrült?

- Ha mindenáron azt akarja, hogy dagadtra verjem, akkor csak okoskodjon tovább. Sajnos, csak három nap előtt tudtam meg, hogy idejöttek. Az evezőklubban pletykálta Révész, aki önöket együtt látta... Fájdalom, kénytelen voltam megpofozni Révészt, akinek persze sejtelve sem volt, hogy miért kapja a pofonokat... Tegnap reggel párbajoztunk és ez alkalommal még utólag is kapott egy enyhe fejevágást... A párbaj után azonnal vonatra szálltam és most itt vagyok... Csak nem hiszi, hogy hiába rázattam magam harminchat óráig a vonaton?

- Uram - mondotta ünnepélyesen Bakos -, nyers erő és durvaság tekintetében valószínűleg ön van fölényben és ha a szerelem csupán ökölharc volna, mint a kőkorszakban, akkor lehet, hogy csakugyan ön távozna győztesen. Erről azonban szó sincsen. Súlyos tévedésről kell felvilágosítanom. Nem kalandról és nem leányszöktetésről van szó... Ami történt, abban semmi erkölcstelenség nincsen... Komolyan és mélyen szeretem Hildát. És Hilda éppen ilyen mélyen, őszintén viszonozza érzéseimet.

- Nem igaz. Ismerem Hildát. Sajnálja önt és ön terror alatt tartja. Hilda engem szeret!

- Azért jött velem?

- Dacból. Makacsságból. Gondolkoztam ezen. Női hóbortból. Minden nő életében van egy korszak, amikor megbolondul és valami egészen bonyolult, regényes formában várja a szerelmet. Amikor nem elég neki az egyszerű, természetes vidámság, barátkozás, hanem nagy kalandra, rendkívüli forradalmakra, viharokra, veszélyekre, kockázatokra sóvárog. Amikor eléje toppan egy magához hasonló sarlatán, aki szavakból mérget kever és meghódítja... Dehát meddig tarthat ez? Szavakkal nem lehet huzamosan pótolni a boldogság valódi, reális feltételeit, a szavak erejével nem tud ön húsz évet visszafiatalodni és nem tüntetheti el azt a sok szennyet, amelyet ez a botrány felkavart és amelyeknek hulláma egyre jobban összecsap maguk felett.

- Nem vitatkozhatom önnel. Ön felállított egy elméletet, melyhez természetesen görcsösen ragaszkodnia kell. De ez az elmélet éppen úgy üres szavak halmaza, mint a csábításnak az a bizonyos módszere, amelyről az imént beszélt. Ezek után céltalan tovább erőlködnünk. Mi nem fogjuk egymást meggyőzni tudni és én nem is akarom vállalni ezt a feladatot. Más valakire bízom ezt...

- Kire?

- Az egyetlenre, aki a kettőnk közötti vitát eldöntheti: Hildára! Maga a józanságával kérkedik, de úgy látom, mégis fellegekben jár. Arra a kényelmes, magakitalálta álláspontra helyezkedik, hogy Hilda nem szeret engem. Hát téved! És ennek az ellenkezőjéről abban a pillanatban meggyőződhet, amikor tőle kér választ...

- Akkor hazudik!...

Bakos vállat vont.

- Természetesen az izmok kényszerítő ereje még nagyobb lehet, mint a szavaké. Fenyegetéssel, durva erőszakkal kikényszeríthet egy hazugságot, de remélem, nem ez a célja? Viselkedjen úgy, hogy Hilda szabad akaratából válaszolhasson... És adja becsületszavát, hogy ennek a válasznak aláveti magát! Azt hiszem, ennél korrektebb ajánlatot nem tehetek. Elfogadja ezt a megoldást?

Bor először érezte, hogy lába alól veszélyesen csúszik a talaj. Riadtan állapította meg: olyan fordulat történhetett, melyre nem számított.

Bakos fölényes, magabiztos hangja megrémítette. Megkészt?!...

De bármi történt, az ajánlat előtt nem lehetett kitérni. Ezt a kérdést valóban csak Hilda döntheti el.

IX.

Bakos már régen elment, de a szobában súlyosan és fülledten feküdt meg mindent a kirobbanó szenvedély forró nyugtalansága. Hilda eltikkadva állt a nyitott erkélyajtó mellett. A parkból felszálló erős virágillat még növelte kábulatát.

Idegei túl voltak feszítve. Most nagyon boldognak kellene lennie! Olyan részeg szépségben, annyi könnyes meghatottsággal nyújtották neki a szerelmet, mint kevés nőnek a földön! Az éjszaka tele van az ő szerelmük muzsikájával, a csillagokig zenél...

Egyszerre kopogtak. Minden tagjában érezte a remegő vágyat és félelmet. János visszajött!...

Nem mert gondolni rá és mégis számított erre. Lehetetlen, hogy ebben a tébolyult éjszakában, amelyben egyszerre zendült és lángolt a szerelem minden varázsa... a kimondott vallomások szenzációi után... ne találkozzanak újra!

Mozdulni sem mert. Nem fordult meg. Csak állt lélektelenül, megdideregve a meleg éjszakában... Most nem következhetnek szavak. Szemét lehúnyta és szinte érezte, hogyan nyúlik feléje a férfi karja...

- Hilda!...

A rémület jeges zuhanya vágott végig rajta.

- Endre! - hebegte. A szeme tágra nyílt. Látta, amint a férfi egy lépést tesz feléje. Most meg fogja ölni! Védekezni sem tudott. Bénultan állt az iszonyat deliriumában...

- Eljöttem, szervusz! No mi van veled, lány? Észretértél már?

Soha nem mondtak rosszabbul megválogatott szavakat alkalmatlanabb pillanatban. Az érzések frenéziájában, a tropikusán túlfűtött hangulat lázában esetlenek, szürkék, ostobák voltak. Most gyilkolni kellett volna, valami örülséget elkövetni, fokozni, korbácsolni a végsőkig feszített helyzetet, vihart támasztani, tüzeket gyújtani.

- Mért jöttél? Mit akarsz tőlem? - kiáltotta hisztériásan Hilda.

- Utánad jöttem, mert szeretlek...

Hilda nem is értette. Hát így is lehet mondani. Ilyen egyszerű naív szavakkal?

- Ne mondd ezt többé! - kiáltotta vadul. - Mit tudod te, mi a szerelem? Megkívánod, mint egy turista a kirándulást. Élvezed, mint egy jó ebédet. De ami abban szép, ami mélység, szín, tragédia és ujjongás, láz és pokol, lélek és halál... azt honnan tudhatnád? Mit adhatsz a szerelmedben, amely átlátszó, könnyű és fantáziátlan, mint egy filléres üveggolyó!

- Én azt hiszem, az a szerelem, ha valakinek mindent meg tudunk bocsátani... ha egynek érezzük magunkat vele... ha semminek sem tudunk örülni nélküle... Még mindig nem vettem ki a szabadságomat. Mert még mindig rád várok. Nélküled nem élvezem a hegyeket, érdektelenek az erdők, nem hallom a madarak énekét. Ez a szerelem, Hilda!

A lány meghatódott. Ezek az egyszerű, keresetlen szavak üdítőek voltak, mint a coctaillok tüzes, súlyos alkoholgőze után egy pohár kristálytisza forrásvíz.

Kezét nyújtotta Bor felé.

- Köszönöm, hogy jó vagy hozzám... de bele kell nyugodnod a változhatatlanba... Engem nagyon messzire sodortak tőled az események és innen már nincsen visszatérés.

- Szereted Bakost?...

- Ne gyötörj... és ne kínozd magadat sem! Ne beszéljünk erről, Endre.
- De mi másról lehetne szó? Tudni akarom: szereted?
- Szeretem!
- Szerellemmel?
- Ne faggass! Ezt be kell fejeznünk!
- Nem! Őszintének kell lenned! Követelem... jogom van ahhoz, hogy választ kapjak. Szerelmes vagy belé?

Hilda tenyerébe temette fejét.

- Mit tudom én?... Annyit adott nekem a lelkéből... és én soha nem jelenthetek férfinak többet, mint neki!... Alig egy órája volt itt. Soha nőnek nem mutatták megrázóbb szépségben a szerelem fájdalját, mindenhatóságát, szenvedélyét! Én nem hagyhatom többé el Bakost!
- És engem, akihez a szavad köt, akinek menyasszonya vagy... engem elhagyhatsz?
- Te erősebb vagy, mint ő. Fiatal, ruganyos. Számodra nem jelenthetek annyit, mint neki!
- Mit tudod azt? - kiáltotta váratlan szenvedéllyel Bor. - Azt hiszed, csak az szeret igazán, aki hisztériázik, zokog, szaval?... Ami történt, azt majd elfelejtjük. Nem teszek érte szemrehányást. Én is hibás vagyok. Nem lett volna szabad túrnöm, hogy Bakossal barátkozz... De hogy is gondolhattam volna, hogy ez ilyen komolyra válhat, hogy megfedkezzel józanságról... mindenről... szánalomból...
- Nem igaz...
- De igen! Szánalomból. Sajnálod. Azt hiszed, regényhősnő vagy... Tetszelegsz magadnak a fiatal lány szerepében, aki a tavaszt lopja az őszülő zseni életébe... Én pedig nem adlak át. Érted? Ez a regény végetért. Visszaveszlek. Holnap együtt megyünk vissza Pestre...
- Nem...
- Velem jössz! És nincs hatalom a földön, amely újra elvehetne.
- Fenyegetsz? Azt akarod, hogy meggyűlöljjelek?
- Nem érdekelnek az érzéseid... Hiszen bevallottad, hogy magad sem vagy velük tisztában. Addig foglak szeretni, amíg kigyógyulsz... mert most betegnek tekintelek, aki gyengédségre, ápolásra szorul. De néha a beteggel szemben is kíméletlen szigorra van szükség a saját érdekében.
- Endre... könyörgök... ne okozz botrányt! Ha igazán szerettél... meg kell értened, hogy nagy-lelkűnek kell lenned...
- Oh nem... nem vagyok érzelmes. Neked nincs erőd, hogy megmentsd magad, hát majd én jövök a segítségére!
- Őrült!... Értsd meg végre: szeretem!
- Nem igaz. Ha így lenne... akkor már a szeretője lettél volna De nem lettél. Mert habozol, vergődös, érzed, hogy bűn és örültség, amit cselekszel! Ha nem így lenne... akkor most nem volnék itt... akkor nem mernék és nem is tudnák többé visszakövetelni!

Hilda érezte, minden ellenkezés végeztes következményekkel járhat.

- Későn van, Endre! - mondotta halkán. - És én olyan fáradt vagyok... Majd holnap reggel, ha kipihentem magam és gondolkozni tudok... mindent megbeszélünk... Könyörgöm, hagyj most magamra...

- Így nem! Olyan régen csókoltalak meg... Érezni akarom, hogy mégsem lettünk idegenek... Csacsi... édes... bolond kis pajtásom! Imádlak!

Karjába szorította Hildát és szenvedélyesen megcsókolta. A lány vergődve védekezett:

- Ne bánts... nem szabad! - könyörgött.

A fiú elbocsátotta.

- Jó éjszakát, szerelmem! És ne szomoríts többé...

*

Abban a pillanatban, amikor Bor kilépett a szobából, Hilda felindultan lesett utána. Óvatosan kinyitotta az ajtót, nézte, hogyan tűnik el Bor a lépcső kanyarulatánál... Azután az ablakból látta, amint végigmegy lassan a parkon. Az ablak mögé húzódott... oda nem láthat a bolond szerelmes, aki elragadtatva néz fel még egyszer az erkély felé...

Hilda tudta, hogy egy percig sem habozhat. Ismerte Endrét. Tudta, hogy látszólagos nyugalma mögött is végzetes indulatok és kirobbanásra kész erők lobognak. Ez a nyugodt, látszólag idegnélküli óriás habozás nélkül gyilkolni is képes, ha nem tér vissza hozzá...

De Hilda nemcsak Endrétől félt, hanem önmagától is. Riadtan vette észre, hogy váratlan erővel rohanják meg olyan érzések, melyek eddig elfojtva lappanghattak tudata alatt.

Nem lehetett kétsége többé: szereti Endrét!

De hát hogyan lehetséges ez? Lehet egyszerre kettőt szeretni? És mért tudta Endrét mégis elhagyni... Talán nem ismerte eddig... Soha nem érezte annyira a fiú szerelmének mélységét és becsületességét, mint ma este. És sohasem hitte, hogy a szinte primitíven egyszerű lélek mélyén ilyen izgalmas erővel és szépségben lángolhat a szerelem... Talán azért tudott olyan könnyen elszakadni Endrétől, mert ösztönösen érezte a fiú megbízhatóságát, kitartását... Hozzá mindig vissza lehet térni!

Igen, ez jó, megnyugtató érzés volt mindaddig, ameddig nem tudta, hogy csak egy nagyszerű kaland múló szédülete, vagy életre szóló nagy érzés fűzi Bakoshoz! De most már nem akart... nem lehetett visszatérnie Bor Endréhez. Kegyetlen árulás... ennél is több: gyilkosság volna cserben hagyni Bakost...

Mit tegyen?

Szinte megpattant a feje. Döntő, többé meg nem változtatható helyzetet kell teremteni! Még az éjszaka. Reggelre minden késő!... Mit is mondott az előbb Bor Endre?... Ha az övé lettél volna, akkor most nem lennék itt és nem is tudnálak többé visszakérni!...

Ha most Bakoshoz menne!...

Viziószerűleg maga előtt látta újra, ahogyan délután eléjeroskadt és felsírt hozzá, lelket rázó férfizokogással... Micsoda gyötrelmek, a szerelemnek milyen viharzó eksztázisa lobogott abban...

Hozzá kell rohannia!

Csak gyorsan! Nem szabad gondolkozni... Csak vigye, sodorja a furcsán bujkáló láz, a sötét-bíbor színt öltött hangulat... a vágy, félelem, szenvedély és kétségbeesés!

Az Excelsior-szállodának külön villaépületei is vannak. János ott lakik a legszélsőbben... Az ablakok még világosak...

Hilda nem is csodálkozott ezen. Természetes! Hogy is aludhatna ezen a tébolyult, végzetes éjszakán! Ébren ül és várja! Érzzi, hogy valaminek történnie kell!... A művész mindennél érzékenyebb lelke antennaként fogta fel a belőle kisugárzó idegrezgéseket... az ájult üzenetet: jövök!...

Bor Endre már bizonyára lefeküdt. Talán már el is aludt. Egészségesek az idegei. Majd holnap reggel folytatja szerelmi problémáit...

Nem tudja, micsoda vörös viharzással súlyos az éjszaka. Nem érzi, hogy az a másik férfi a kigyulladt vágyak édes, gyötrelmes poklában várja a lányt, aki most legyőzve, dideregve, mindennel leszámolva siet hozzá!

Néhány lépcső vezet fel a terraszra... A nyitott ablak mögött ül János. Az első lépcsőfokon pillanatig még megállt Hilda. Az utolsó félelem, az utolsó megtorpanás...

Azután egy szilaj nekiiramodás... Talán egyszerre ugrott két-három lépcsőfokot...

A kitárt ablakon keresztül jól be lehetett látni a szobába.

János az írógépe előtt ült és lázasan dolgozott. Mintha egy nagyszerű kompozíció misztikus melódiáit szólaltatta volna meg... a betűk zongorabillentyűkké váltak ujjai alatt. Beethoven... Chopin dolgozhattak így szent ihletek pillanatában...

Regényt írt!

Boldogan, a rablott kincsek felett érzett kapzsi örömmel. Az érzéseket dolgozta fel, amelyeket ma délután kapott, az átélt nagy szenzációkat... az ő szerelmüket!

- Maupassant! - rémült át Hilda agyán.

Rettenetes érzés volt. Ez hát a valóság! Nem gyötrődik, nem vár, nem gondol öngyilkosságra: regényt ír!

Sejtelve sincsen arról, hogy ő itt van, alig néhány méternyire, csak a karját kellene kinyújtani érte... Hogy elhozta az eleven életet, forró csókját, az érzéseit... mindent, amit csak egy lány szerelmesének adhat!

Nem! Minderről nem tud semmit!

Egészen elnyeli, felemészti, bűvöletében tartja a munka.

Ha most odalépne hozzá, talán ingerülten szólna rá: ...kérek, ne zavarj!

Mit jelenthet minden eleven élmény az elképzelés e részeg és gigantikus extázisához képest?

Hilda halászápadtan, lelke mélyéig feldúlva fordult vissza.

Abban a pillanatban halkán felsikoltott.

Endre állt előtte. Leírhatatlan tekintettel nézett a lányra. Volt abban kétségbeesés, öröm, féltékenység, halálos rémület!

Két szápadt kísértet a holdfényben...

Hilda egy pillanat alatt mindent megértett. Ez a fiú őt leste... Ez nem aludt, nem írt regényeket... a szerelmével virrasztott. Ott állt őrt a poszton és ha átlépett volna azon a nyitott ajtón...

Nem merte végiggondolni... Óh, látta és sohasem fogja elfelejteni Endre tekintetét. A szerelmes férfi tekintetét, aki ölni is tud a nőért, akit szeret...

- Endre! - mondta hideglelősen és odabujt forrón és remegve a férfi mellére. - Vigyél el innen... szeretlek!

Rázta a sírás, a fiú meg csak hagyta, hadd vezesse le a percek szörnyű izgalmaikat. Félig az ölében vitte lefelé a parkon... Egyre távolodtak a kivilágított ablaktól...

Már csak egy egészen apró, fénylő pont látszott a fák között. Hilda mereven, fájdalmas arccal, könnyes szemmel nézte. A fiú megértette a néma kérdést és válaszolt arra.

- Ne aggódj érte! Már feladtam egy sürgönyt a feleségének és ide kérettem...

- Ha holnap keresni fog és nem talál meg...

- Levelet írsz neki... Néhány sort: tudod, hogy dolgozik, nem akarod zavarni, eltűntél néhány napra... majd újra jelentkezni!... Várni fog és dolgozik... Munka közben megnyugszik... Légy nyugodt, együtt fog hazautazni a feleségével!...

*

A hold a ciprusok fölött szállt halkán... a part vizében vörös és kék cikázással csillogtak a bár apró villanylámpái. Egy francia keringő lány dallamát hozta a szellő... valahol édesen szárnyalt egy tenor a tó felett... halk csobbanással merültek a vízbe a szerelmesek bárkájának evezői, akik az elhagyott szigetek felé surrantak.

- Azt hiszem, szívem, jövő héten kiveszem a szabadságomat! - mondta Bor. - Csodálatos szeptemberünk van. Melegebbnek ígérkezik, mint a nyár volt. Mi a véleményed erről?

- Igen - válaszolta halkán Hilda -, ez a nyár tele volt viharral, gyötrellemmel... Talán nem is volt nyár... Tél volt! Hiszen csak most következik a... tavasz! A mi tavaszunk!

VÉGE.